

Scenekunst i undervisningen

---

en metodebog for grundskolen
og ungdomsuddannelserne

Udviklet i samarbejde med Midtsjællands Gymnasium

Skoletjenesten Sjælland
og Midtsjællands Gymnasium, ©2013.

Koncept: Sine Sværdborg fra MSG
og Kim Hollesen fra Skoletjenesten Sjælland.

Fotograf: Siri Carlslund og det enkelte teater.

Layout: Siri Carlslund

www.skoletjensesten.dk
www.msg-gym.dk

● INDHOLDSFORTEGNELSE

Scenekunst i undervisningen	side 3
ZeBU: Zenekunst for børn og unge	side 6
Undervisningsmuligheder inspireret af ZeBU	side 7
Det Røde Rum	side 8
Undervisningsmuligheder inspireret af Det Røde Rum	side 9
Øvelse 1: Bodystorm	side 10
Øvelse 2: Skab personligt materiale ud fra litterære tekster	side 14
Øvelse 3: Identifikationspunktet i skønlitterære tekster	side 18
Aaben Dans	side 20
Undervisningsmuligheder inspireret af Aaben Dans	side 22
Øvelse 4: Fysisk fortolkning af et billede	side 23
Øvelse 4: Fysisk fortolkning af et billede (fortsat)	side 24
Øvelse 5: Iscenesættelse	side 28
Teater 770°	side 30
Undervisningsmuligheder inspireret af teater 770° Celsius	side 31
Øvelse 6: Billedkonkurrence 1	side 32
Øvelse 7: Billedkonkurrence 2	side 33
Øvelse 8: Improvisation	side 35
C:NTACT	side 38
Undervisningsmuligheder inspireret af C:NTACT	side 39
Øvelse 9: Din egen fortælling	side 39
Yderligere inspiration	side 42

Scenekunst i undervisningen

I en tid, hvor uddannelses- og kulturinstitutioners samarbejdsformer diskuteres, er det vigtigt at sætte fokus på hvordan de to områder kan hente inspiration fra hinanden.

Metodehåndbogens hensigt er at give gymnasie- og folkeskolelæreren inspiration til arbejdet med en fysisk og sanselig tilgang til undervisningen. Den tager udgangspunkt i de nyeste tendenser på teaterområdet, beskrevet af fem nytænkende professionelle teatre: ZeBU: Zenekunst for børn og unge, Det Røde Rum v. Det Kongelige Teater, Aaben Dans i Roskilde, Teater 770° og C:NTACT.

Metodehåndbogen tager udgangspunkt i teatrenes tanker om scenekunst og omsætter disse til enkelte øvelser, som kan integreres i undervisningen på grundskole- og ungdomsuddannelsesniveau. Formålet er, at give ideer til, hvordan man kan skabe et alternativt, fysisk og sanseligt supplement til undervisningen som motiverer og som skaber lyst til læring.

Metodehåndbogen er udviklet i samarbejde med Midtsjællands Gymnasium (MSG) og grundskoleelever fra den integrerede institution Dronen. Alle øvelser i bogen, er afprøvet sammen med eleverne. Øvelserne i metodehåndbogen er udvalgt og udviklet af Pernille Nedergaard Haugesen, teaterunderviser hos Dronen og Sine Sværdborg, teaterunderviser hos MSG.

Midtsjællands Gymnasium

samarbejder med professionelle børne- og ungdomsteatre herunder flere af de teatre som er med i denne udgivelse: ZeBU, Aaben Dans og Det Røde Rum. MSG tilbyder supplerende teaterkurser og præsenterer hvert år en stort teaterforestilling i samarbejde med institutioner fra ind- og udland.

www.msg-gym.dk

Dronens teaterværksted

er en del af Fritidsklubben Dronen, KBH K, som har 350 medlemmer i alderen 9-12 år, fra privat og folkeskoler i indre København. Børnene kommer på klubben efter skoletid. Forestillinger hos Dronen skabes i et ligeværdigt kreativt fællesskab mellem børnene og underviseren, uden et manuskript som forlæg. Arbejdet tager udgangspunkt i fysisk og visuelt teater, og der arbejdes næsten altid med et autobiografisk element.

www.dronen.kk.dk

Elevernes udsagn om scenekunst

"Jeg synes, at forestillingen var mærkelig, men jeg blev virkelig rørt over den, og jeg kom til at tænke på, hvordan jeg selv reagerer i sådanne situationer."

Gymnasieelev 18 år om forestilling hos Det Røde Rum

"Jeg troede, teater var kedeligt, og at man skulle sidde helt stille og falde i søvn, men jeg var næsten en del af handlingen på scenen – Fedt."

Gymnasieelev 16 år om forestilling hos teater 770

"Jeg troede kun, at teater var sang og show, men den her forestilling fik mig til at tænke mig om."

Gymnasieelev 17 år om forestilling hos ZeBU

"Der er frie tøjler, man kan fortolke teksten, som man vil."

Gymnasieelev 17 år om fysisk tolkning af tekst

"Jeg tror godt, at de her øvelser kan bruges i samfundsfag, hvor man skal holde oplæg."

Gymnasieelev 16 år om identifikationspunktet i skønlitterære tekster

"Jeg synes jeg bliver bedre til at møde nye mennesker, og lærer at udtrykke mig på en anden måde."

Grundskoleelev fra Dronen 11 år

"Jeg kan bruge det i dansk, det styrker fortolkningen. Jeg har lettere ved at huske, når jeg har arbejdet med det kropsligt."

Gymnasieelev 18 år om at skabe personligt materiale ud fra litterære tekster

"Du lærer mange nye ting og ser mennesker på andre måder."

Grundskoleelev fra Dronen 11 år

"Jeg har fået mere selvtillid."

Grundskoleelev fra Dronen, 11 år

"Hvis man havde en ven, der ikke havde så mange venner og var indadvendt, så ville jeg sige til personen, at hun skulle arbejde med teater. Og hvis man havde en anden ven som var meget udadvendt, og så sige. Det er lige dig!"

Grundskoleelev fra Dronen, 12 år

"Man lærer at være den man er og ikke at være genert. Og at være sammen med andre mennesker."

Grundskoleelev fra Dronen, 12 år

"Jeg kan godt lide at lave billeder med kroppen og udfordre mig selv med øvelserne."

Grundskoleelev fra Dronen, 12 år

ZeBU:

Zenekunst for børn og unge

- "*Kunst er en aktivitet, der ophøjer og fornægter på samme tid*", sagde den franske filosof og forfatter Albert Camus. Og dermed er kunst, ifølge ham, "den perfekte form for oprør". Perfekt, ikke kun fordi kunsten fornægter virkeligheden, men også fordi den i sin fornægtelse netop viser, hvad den mangler. Både i sin fornægtelse og i sin begejstring skaber kunsten modbilleder til en virkelighed, der ofte virker fastlåst og givet på forhånd.
- ZeBU vil med sit teater forundre, fordybe og forandre. Vi vil med vores egne produktioner og gæstespil stille spørgsmål uden at give entydige svar, vi vil udfordre vores tilskuere, både intellektuelt, følelsesmæssigt og sanseligt. Vi vil udvide tilskuernes horisont, lade dem se det kendte med nye øjne, stimulere deres fantasi og forestillingsevne, skærpe deres opmærksomhed, samtidig med at vi vil skabe et frirum for tanker, følelser og sanser.
- Vi vil ikke præsentere jer for det kendte og sikre og bygge vores succes på nostalgien og genkendelsens glæde, for den glæde er tankeløs, uden saft og kraft. Så forvent ikke bevidstløse kopier af kendte børneklassikere, så I tilfredse kan læne jer tilbage i stolen, men vær parat til at se både klassikere som H.C. Andersen eller Ibsen, som I aldrig har set dem før; forbered jer på at se nye teaterformer og nye måder at fortælle på, brug af ny teknologi ved siden af ældgamle sceneteknikker, så I risikerer at komme til at sidde på det yderste af stolen under hele forestillingen -hvis I ellers får lov at blive siddende."

Øresundsvej 4,
2300 København S
Tlf: 38 77 38 8
www.zebu.nu

Foto: Søren Meisner.
Fra forestillingen: *Peer Gynt*, hos ZeBU

- **Undervisningsmuligheder** inspireret af

ZeBU:

ZeBU vil præsentere børn og unge for nye og skæve vinkler på den verden, som vi alle er en del af. Hos ZeBU har man oprettet et scenekunstnerisk laboratorium for børn og unge, ZeRUM. Her kan elever i alle aldre deltage i teaterworkshops, på teatret eller ude på uddannelsesinstitutionen. Ligesom man kan henvende sig til ZeRUM, hvis man ønsker at deltage i lærerkurser om scenekunst i undervisningen.

Hvis du arbejder med at skrive dramatik i undervisningen, eller hvis du tager i teatret med dine elever og efterfølgende producerer fx anmeldelser, kan du sende elevernes produkter til teatret. ZeBU vil gerne synliggøre materialet på hjemmesiden eller på facebook. Ønsket er at tage børn og unges oplevelser med scenekunst alvorligt.

Teateranmeldere fra MSG. Drengene er nu en del af ZeBUs unge anmeldere. Det kan dine elever også blive.

Skeletjenesten Skolebørn og Midtsjællands Gymnasium, ©2013

 SKELETJENESTEN

Det RØDE RUM

- Det Røde Rum består af syv skuespillere, to instruktører, en scenograf og en lysdesigner.
"Vi har af Det Kongelige Teater fået til opgave at lave det teater, vi brænder for. Simpelthen. Vi tror på teater som et lidenskabernes sted, som et sanseligt sted, og som et farligt sted. Vi tror på, at vi skal risikere noget med det, vi laver.
- De historier, vi fascineres af, handler ofte om meget komplekse mennesker, som sprænger politiske og sociale kategorier og sætter vores empati og medmenneskelighed på prøve.
- Forestillingen Det gode menneske fra Sezuan viser, hvordan mennesket er i stand til at gøre det smukkeste, varmeste og ømmeste – alt det, vi ville kalde godt – samtidig med at hun opfører sig forfærdeligt, brutalt, kynisk og, ja, ondt. I vores opsætning af Kældermennesket portrætterer vi en enspænder. En mand, som længe efter nærhed med andre mennesker, men gør alt for at undgå den. Madame Bovary handler om Emma Bovary, som bruger andre mennesker til at fylde det tomrum, hun føler. Hun er en identitetssøgende forbruger-junkie, som forsøger at dække sin indre tomhed ved at spille roller.
- Vi vil gerne præsentere publikum for et teater, som udforsker afkroge af, hvad en skuespiller er i stand til på en scene. Vi arbejder kollektivt og får sammen idéer til forestillingerne. I Det Røde Rum vil vi gerne dele vores inspirationer med publikum. Vi inviterer ind i maskinrummet og arrangerer foredrag, koncerter og andet, der belyser forestillingerne og viser teatret fra nye og anderledes vinkler. Vi er her, fordi vi vil publikum noget – ikke bare for at gå for os selv og eksperimentere. Vi håber, at publikum opfatter vores rum som et åbent rum."

Foto: Miklos Szabo.
Det Røde Rum.
Fra forestillingen: *Kældermennesket*.

Foto: Miklos Szabo.
Fra forestillingen: *Det gode menneske fra Sezuan*.

Det Røde Rum v. Det Kongelige Teater
Sankt Annæ Plads 36
1250 København
Tlf: 33 69 69 69
www.kglteater.dk

Undervisningsmuligheder

Inspireret af Det Røde Rum

Hos Det Røde Rum arbejdes med en åben form, hvor det kunstneriske hold ofte skaber materiale sammen, ved at improvisere med udgangspunkt i den tekst, som de skal iscenesætte. På den måde skabes en personlig tilgang til fx en klassisk tekst. Det Røde Rum siger selv, at de ligesom et band bliver bedre sammen, men at det kræver: *"Et trygt rum at være modig i"*. De næste øvelser kan være med til at skabe et sådant rum, og de åbner op for en fysisk tilgang til tekst.

Foto: Miklos Szabo.
Fra forestillingen:
Det gode menneske fra Sezuan

01

Øvelse

Bodystorm

1

Del eleverne op i grupper med 4-5 i hver.

2

Én elev løber ud i rummet og stiller sig i en 'frys'-position. Han/hun skal blive stående i fryset. Positionen skal ikke forestille noget bestemt, men være helt spontan.

3

Derefter løber en ny elev hen og stiller sig tæt på eleven i fuldstændig samme position.

Øvelse

-fortsat

Bodystorm

4

Én efter én gør de andre i gruppen det samme.

5

Hold billedet i 4 sekunder.

6

Derefter løber en ny fra gruppen ud og stiller sig i en ny og helt anderledes position et andet sted i rummet. De andre løber én efter én, i tilfældig rækkefølge, hen og stiller sig i det nye billede.

• Billedeksempler på bodystorm

Bodystorm kan udvides, så eleverne arbejder med at lave kommentarer til hinandens 'frys'-positioner. I det tilfælde skal billederne ikke ligne noget bestemt, det vigtige er spontanitet i opbygning af billedet.

Prøv også at arbejde med et særligt tema. Lad gruppen se hinanden arbejde undervejs. Man kan sætte alle billederne sammen til en visning til sidst.

bodystorm-kopi

bodystorm-kopi

bodystorm-tema (ensomhed)

bodystorm-tema (ensomhed)

bodystorm-kommentar

bodystorm-kommentar

Idéer til bodystorm:

Brug musik, når I arbejder (Musikfor-slag: Goldfrapp/Prodigy/White Stripes, al musik med energi, der giver lyst til at løbe.)

Undervejs kan du opfordre eleverne til at lave billeder: Hvor de bruger rummet (vægge, vindueskarme, borde) / hvor de er nede og bruger gulvet / hvor de er oppe, så højt de kan / hvor de fylder lidt / hvor de fylder meget – og hele tiden opfordre dem til at stille sig på nye måder.

Hvordan kan bodystorm bruges i andre fag

Bodystorm er "brainstorm" med kroppen. Øvelsen sætter fokus på den viden, eleverne har forankret kropsligt, men som endnu ikke er omsat refleksivt. Det betyder, at du kan bruge øvelsen i forbindelse med litteraturanalyse. fx ved at lade eleverne bodystorme med udgangspunkt i det værk, I er ved at læse i dansk, i forbindelse med grundtemaer eller karakteranalyse. Eller som før – læring i forbindelse med et nyt emne, fx guldalderen. Her kan du lade eleverne skabe billeder sammen af deres umiddelbare tanker om guldalder, eller du kan lade eleverne bodystorme over geometriske figurer i matematik, eller planeternes placering i forhold til Solen i naturfag m.m.

02

Øvelse

**Skab personligt
materiale udfra
litterære tekster**

Øvelse 02

-fortsat

1

Vælg en tekst ud fra årsplanen.

2

I grupper på 3-5 diskuterer eleverne, hvilket sted i teksten de har lagt særligt mærke til, og understreger det.

3

Eleverne skaber 3 meget forskellige billeder ud fra det understregede tekstuddraget.

4

Sæt billederne i rækkefølge, så de passer til tekststykket. Lav overgange mellem billederne, så det bliver til en sammenhængende "sekvens".

5

Hver gruppe viser deres sekvens for de andre. Lån en elev fra en af de andre grupper til at stå på gulvet ved siden af gruppen og læse det valgte tekststykke langsomt op, mens billederne vises.

• Billedeksempler på personligt materiale fra litterære tekster

-fortsat

Tre forskellige billeder ud fra tekstuddraget.
Hos gymnasieeleverne er billederne hentet fra tre forskellige grupper, som har arbejdet med den samme tekst.

Hvordan kan personligt materiale ud fra litterære tekster bruges i andre fag?

Idéen er at motivere eleverne ved at lade dem visualisere den, for nogle elever, svære nye tekst. Ved at visualisere tekstens indhold danner

eleverne en personlig relation til indholdet. Øvelsen kan, når eleverne har prøvet det nogle gange, også omsættes til faglitteratur.

- **Billedeksempler** på personligt materiale fra litterære tekster

---

-fortsat

Tre forskellige billeder ud fra tekstuddraget.
Hos gymnasieeleverne er billederne hentet fra tre forskellige grupper, som har arbejdet med den samme tekst.

Øvelse

Identifikationspunktet i skønlitterære tekster

1

Vælg en tekst ud fra årsplanen. Eleverne finder et sted i teksten, hvor de kan genkende en følelse, en situation, en stemning fra deres eget liv.

2

Eleverne skriver den personlige historie ned.

3

Del eleverne ind i grupper på 5. Giv hver gruppe 5 ens objekter. Det kan være objekter, der er nemt tilgængelige i en skole, fx borde, stole, bøger osv.

Hvordan kan identifikationspunktet bruges i andre fag

?

Idéen er at motivere eleverne til at gå ind i den, for nogle elever, svære nye tekst. Ved at have arbejdet med teksten på et personligt plan kan genkendelsen skabe en særlig relation til og forståelse for tekstens opbygning, sprog og personers motivation. Øvelsen kan, når eleverne har prøvet det nogle gange, også omsættes til faglitteratur.

Øvelse 03

-fortsat

4

Bed dem om at vælge én af de personlige historier, der er skrevet af gruppens medlemmer, eller vælg én for dem.

5

Eleverne skal nu skabe 5 billeder med udgangspunkt i teksten, hvor de bruger objekterne. Når billederne er færdige, skal forfatteren til den udvalgte tekst fortælle sin tekst, mens billederne vises, og kan enten stå ved siden af billederne eller være en del af dem.

6

Prøv at inddrage elementer som musik/kostumer/lyssætning m.m.

Arbejdet med objekter kan sætte elevernes fantasi i gang ved at tvinge dem til at tænke objekterne ind i en anden kontekst end hverdagens. En stol er ikke bare en stol.

Aaben Dans Roskilde
Rabalderstræde 10
4000 Roskilde
Tlf: 35 82 06 10
www.aabendans.dk

Aaben Dans

– vil lave populær avantgarde!

Foto: Ditte Valente.
Fra forestillingen:
Jeg ved hvor din hus den bor,
af Aaben Dans

Vi præsenterer publikum for forestillinger, der er abstrakte, men dog konkrete. Forestillinger, der udfordrer dansens og teatrets gængse grænser, men samtidig kommunikerer med publikum om det at være menneske i den verden, vi lever i i dag. Aaben Dans har kroppen i fokus og er et af Danmarks to egnsteatre, der udelukkende skaber danseforestillinger. Vi arbejder dog også jævnligt sammen med andre kunstarter såsom musik, billedkunst, landskabsarkitektur, skuespil og video.

Til hver forestilling sammensætter vi en kunstnergruppe, der skal have den rette balance mellem tidligere samarbejdspartnere som kulturbærere og nye kræfter, der kan bringe os i nye retninger. De mennesker, vi inviterer, har reel og stor indflydelse på forestillingen og på dens form.

Alle vores forestillinger skabes fra bunden uden manuskript eller lignende. Vi begynder med en lyst, et tema, en tankerække. Så at sige aldrig et narrativt forløb – og hvis vi giver os i kast med en historie, som fx Svanesøen, bliver den altid pillet i småstykker og ekstrakten trukket ud, så vi igen står tilbage med et tema. Alle forestillinger er til at forstå – de er kommunikative og fortæller ofte mange mindre historier bundet sammen af temaet.

Uanset om teatret arbejder med at skabe en forestilling med professionelle dansere eller et danseforløb med børn eller unge, tager vi altid udgangspunkt i improvisation som metode. I begyndelsen af en skabelsesproces kan både dansere, eller hvem vi nu har valgt at arbejde med, få stillet konkrete, og dog åbne og abstrakte, opgaver til at improvisere over.

Undervisningsmuligheder

- inspireret af Aaben Dans

Hos Aaben Dans kan du bestille undervisningsforløb. Aaben Dans siger om deres forløb for elever: "Her er alle kropsudtryk valide – der er ikke nogen, som er for tunge eller for klodsede, for usmidige eller for vilde. Der er ingen olympiske mål, som eleverne skal nå – men alle skal udtrykke sig". Aaben Dans arbejder med at dissekere indtryk og omsætte dem til nye fysiske udtryk. De næste øvelser omhandler netop det at skabe fysiske udtryk ud fra de indtryk, som undervisningsplanens værker indeholder.

Øvelse 4

Fysisk fortolkning af et billede

Ring om 4 detaljer

Elever skaber individuelle billeder

1

Vælg et billede.
Hver elev skal have en
kopi i farver.

2

Eleverne sætter ring om
4 detaljer i billedet, som
de synes, er
interessante.

3

Giv de valgte detaljer
nummer 1 til 4.

Øvelse 4

-fortsat

Fysisk fortolkning af et billede

Elever skaber overgang

4

Eleverne skaber hver for sig 4 'frys'-billeder/statuer med kroppen, ét for hver detalje, de har sat ring om.

5

Få eleverne til at lave dem i rækkefølge: Billede 1, frys!, Billede 2, frys! osv.

6

Eleverne skal nu skabe overgange mellem deres 4 billeder. Overgangen er en bevægelse mellem ét 'frys'-billede og det næste. De kan vælge den korteste vej, eller de kan vælge at gøre noget særligt ud af overgangen. Det kunne f.eks. være at dreje rundt om sig selv, et spring, et skridt, et fald, slowmotion-skift, eller hurtigt skift.

Øvelse 4

-fortsat

Fysisk fortolkning af et billede

7

Eleverne arbejder sammen to og to. Opgaven er, at de skal lære hinandens sekvenser og derefter sætte dem sammen, så det bliver til én sekvens. De kan bytte om på rækkefølgen af billeder, blande de to sekvenser sammen, ændre på overgange osv.

8

Sæt duetterne sammen til kvartetter (eller sekstetter). Eleverne lærer hinandens sekvenser. I denne fase vil der ofte ske det, at de begynder at tænke ud af boksen og tage selvstændige beslutninger, såsom at vælge, at alle ikke gør det samme hele tiden, at de ikke længere står på række, at de laver gentagelser osv.

9

Vis kvartetterne for hinanden.

**Hvordan kan
man bruge fysisk
fortolkning af et
billede i andre fag**

Når eleverne har sat deres billeder sammen, har man et fysisk udgangspunkt for analyse. Ved at spørge ind til elevernes valg kan du få dem til at sætte ord på, hvad der inspirerede dem ved originalen. Deres viden om og indsigt i det originale værk er blevet større. På den måde kan denne øvelse bruges i alle fag, hvor der optræder billedmateriale.

Duetterne arbejder

- **Billedeksempler på fysisk fortolkning af et billede**

-fortsat

Kvartetten arbejder

05

Øvelse

Iscenesættelse

Der er forskellige elementer, som nemt kan gøre elevernes arbejder mere seværdige

---

Her er kvartetterne iscenesat med udgangspunkt i stemning fra billedet (lys, musik, kostumer)

**Hvordan kan
iscenesættelse
bruges i andre
fag**

Alle elementer kan integreres for at visualisere, forstørre eller understrege pointer i alle former for oplæg og fremlæggelser.

1

2

3

4

Kostumer: Lad alle i en gruppe have samme farve tøj på. Hvide skjorter er nemt at skaffe og virker godt scenisk.

Musik: Vælg noget musik, som passer til stemningen i det billede eller tekst, I tog udgangspunkt i.

Hvis det er muligt, så vælg et rum, hvor der kan laves et særligt, ikke dagligdags lys. Tænk på, hvilken stemning der er i det oprindelige billede eller tekst, og prøv at få det frem i lyssætningen. Det kan være så simpelt som at vælge et mørkt rum og lade alle publikummer lyse på de optrædende med cykellygter.

Læg stemningen fra billedet eller teksten ind i sekvenserne. Hvis du fornemmer, at nogle af eleverne kan gå mere i dybden med arbejdet, så få dem til at formulere, hvilken stemning der er i det oprindelige billede, og giv dem opgaven at få den stemning frem i deres sekvens. De kan f.eks. arbejde med: Tempo (slowmotion, fastmotion), gentagelser, stop, forstørrede bevægelser, blikretning.

Teater 770°

Navigation i en kompleks virkelighed

Teater 770°
Tlf.: 28121403
<https://www.facebook.com/Teater770>

Foto: Niels Olesen.
Fra forestillingen:
Win Win
– vi elsker arbejde,
af Teater 770° Celsius

Værdigrundlaget for Teater 770° Celsius bygger på naturviden- skabelige og filosofiske indsigter

Det unikke ved værdigrundlaget for Teater 770° Celsius er naturvidenskabeligt: Den nyere forskning i selvorganiserende kritiske systemer, der defineres som systemer, som 'af sig selv' kan udvikle sig hen mod en tilstand, hvor det er 'på spring' til at ændre sig ved blot den mindste påvirkning. Kort sagt består et selvorganiserende kritisk system af en masse enheder, der alle har mulighed for at påvirke hinanden. Det simpleste eksempel består i at drysse sand på en sandbunke, så bunken til sidst bliver så stejl, at et enkelt sandkorn kan udløse en lavine af sand (i kraft af sandkornenes indbyrdes påvirkning af hinanden). To af de mest væsentlige karakteristika ved selvorganiserende kritiske systemer er, at de ikke kan kontrolleres, og at de ikke kan forudsiges. Hvornår sandskredet indfinder sig, eller hvor stort det bliver, kan ikke forudsiges, kun at det før eller siden vil ske.

Teater 770° Celsius arbejder med en række dramaturgiske grundprincipper for frembringelsen af vores selvorganiserende dramatiske systemer.

- **Princip: Dramatik bygges op af konflikter.**
- **Princip: Karakteren er bærende, ikke plottet.**
- **Princip: Dramaets enhed (det er et system, hvor alle enheder udveksler).**
- **Princip: Mysteriet – dramatik bæres af en hemmelighed.**
- **Princip: Tonalitet – komedien og tragedien er de to grundtonearter.**
- **Vi arbejder altid med 3 niveauer i forestillingerne:**

A. Det personlige – en karakters kamp med sig selv. B. Det samfundsmæssige – et problem/en tendens i samfundet, som folk kan relatere til. C. Det mytiske niveau – et eksistentielt niveau, ofte af paradoksal art. Teater 770° Celsius er teater ved den helt særlige temperatur, hvor det uventede, det særligt magiske kan ske. Såkaldt IRL-teater uden manuskript. Alle forestillinger er forskellige, fordi de opstår i nuet.

Undervisningsmuligheder inspireret af Teater 770° Celsius

Hos Teater 770° handler det om at skabe teater, hvor alt kan ske – her og nu. Nedenstående øvelser er improvisationsøvelser, som handler om at give eleverne et mål, som de selv skal finde vejen til. Hos Teater 770° er end ikke målet givet på forhånd, og derfor kan man ikke tale om, øvelserne er et led i skabelsen af IRL-forestillinger, men Teater 770° og ZeBU står gerne til rådighed med

kurser og workshops for skoleklasser i IRL-metoden. I improvisationsøvelser og for skuespillerne hos Teater 770° handler det, blandt andet, om at stole på, at de bud, man har, er gode nok. Nedenstående øvelser træner elevernes selvtillid i alle fag.

1

Alle elever står i en rundkreds med én i midten.

2

Eleven i midten peger ud på en af de andre elever i rundkredsen og siger et ord.

3

Inden eleven i midten har talt til fem, skal de to elever, der står ved siden af den elev, som er blevet peget ud, samarbejde om at lave en statue, som illustrerer ordet. Den elev, som er blevet peget ud, er også med i statuen.

4

Den elev, som ikke når at stille sig i position, inden der er talt til fem, taber og skal ind i midten og tælle næste gang.

Øvelse

Billedkonkurrence 1

Øvelse 07

Billedkonkurrence 2

**Hvordan kan
billedkonkurrence
bruges i andre fag**

Billedkonkurrence kan være en god måde at danne et overblik over elevernes forståelse af et tema eller det næste fagområde fra undervisningsplanen. Brug øvelsen til at få gang i fantasien omkring det næste emne, I skal arbejde med. Optag eventuelt øvelsen på video, og lav øvelsen igen, når I er færdige med at gennemgå emnet. På den måde kan du se en progression i elevernes forståelse af de begreber eller temaer, som I har arbejdet med. Billedkonkurrence kan på den måde bruges som evaluering.

Øvelse

Billedkonkurrence 2

-fortsat

1

Del eleverne op i 2 grupper.

2

Inden du har talt til ti, skal hver gruppe have skabt et 'frys'-billede af en form, ting eller et begreb. Start med et nemt ord, fx cirkel, firkant, trekant. Gå derefter over til tredimensionale ting, f.eks. et tårn, en flyvemaskine, en rutsjebane. Du kan til slut også vælge mere abstrakte begreber som f.eks. kærlighed, vrede, lys, uhygge eller temaer fra årsplanen.

3

Giv det hold, som har lavet det mest kreative billede, 1 point.

En pige på en restaurant vil pludselig danse på bordet.

Øvelse

Improvisation

1

2

3

Alle elever står på en række.

Eleven forrest i køen træder frem og starter en improvisation ud fra et sted og en person, som du giver eleven. F.eks. 'gammel mand på bæk'. Det er godt at minde eleven om, at man ikke behøver at underholde, en gammel mand kan f.eks. godt bare sidde på bænken og slappe af. De elever, som ikke er udfarende, behøver ikke at frygte disse øvelser.

Den næste elev træder frem og starter en ny situation ved f.eks. at sige: 'Tak, fordi du kom til min fødselsdag'. Den første elev skal herefter spille med på den situation, som nu er udgangspunktet.

En gammel mand på en bænk bliver til en scene om en kaptajn, som vil overbevise en styrmand om, at der er land forude.

36

Øvelse

-fortsat

Improvisation

4

5

6

7

Forklar eleverne, at de skal ville noget med den anden elev i situationen. Fx 'Jeg vil have din trøje', 'jeg vil sidde på din plads', 'jeg vil have et kys' eller 'jeg vil være i fred'. De skal have en intention.

Næste elev træder frem, når den første elev på gulvet har fundet en årsag til at gå fra det sted, de agerer, de er.

Øvelsen kan udvides til, at man bygger en situation op, hvor op til fire elever deltager i improvisationen.

Øvelsen kan laves nonverbalt, så der kommer fokus på kropssprog frem for talt kommunikation.

1

En pige, der drømmer, bliver til en lærer, som skælder ud på en doven elev, som bliver til en situation, hvor én er bange for den seje bande, som ender med en situation, hvor alle er bange for noget, som er på vej til at falde ned fra himlen.

2

3

**Hvordan kan
improvisation
bruges i andre
fag**

?

Improvisationsøvelser handler om at bruge sin fantasi og træner på den måde elevernes kreativitet.

Eleverne kan improvisere med udgangspunkt i et tema fra årsplanen og på den måde lave en verbal udgave af øvelsen Bodystorm (se afsnittet, Det Røde Rum). Du kan også bruge øvelsen til at træne elevernes selvtillid. Husk i den forbindelse, at der aldrig er forkerte bud, når man improvisere. Du kan også arbejde med genrekendskab fx ved at lade eleverne improvisere ud fra en særlig genre, eventyr, salme, politisk tale, komedie m.m.

C:NTACT

38

En stærk platform - for ligeværdig dialog mellem mennesker

C:NTACT laver sociale og interkulturelle indsatser produceret for og med unge med forskellig social baggrund og etnisk oprindelse. C:NTACT ændrer menneskers liv ved at anvende især teater, men også film, radio og internet til at italesætte demokratisering, afradikalisering, integration og social trivsel.

C:NTACTs metode består i at professionalisere deltagerens personlige historie.

Idégrundlag og metode

Arbejdsmetoden tager udgangspunkt i deltagernes personlige historier, som sættes i scene og fortælles til et bredt publikum.

Formål

- At øge forståelsen mellem mennesker på tværs af etniske, kulturelle og sociale forskelligheder.
- At italesætte og forandre – især unge – menneskers liv og forbedre deres evne til at indgå i demokratiske processer og i samfundslivet generelt.
- At styrke det danske samfunds evne til at fungere sammenhængende i en tid, hvor dette er under pres.
- At introducere teater til unge, minoriteter og andre, der ellers ikke ville opsøge scenekunst.

Foto: Maria Fonfare.
Fra forestillingen:
Hva' så, Gud? af C:NTACT.

Fælles for C:NTACTs projekter er blandt andet:

- At brugernes egen livssituation og personlige historie altid er i centrum.
- At de skaber spejlinger og identifikation, så deltagere og publikum oplever, at kunst og kultur har en direkte forbindelse til deres eget liv.
- At vi bringer folk med forskellige sociale, kulturelle, etniske og religiøse baggrunde sammen om en konkret udfordring eller projekt for i fællesskab at se nye muligheder og løsninger.
- Produktionerne resulterer i kultur-møder, hvor folk får et nuanceret syn på sig selv og på "de andre" – uanset om man selv er del af en minoritet, en – anden – marginaliseret gruppe eller fra majoriteten.

Øvelse 09

Din egen fortælling

Undervisningsmuligheder inspireret af C:NTACT

Remi Lewerissa er instruktør for de unge i C:NTACT-Taskforce. Han har her listet et par gode råd til, hvordan I kan arbejde med jeres egne historier i klassen.

1

Allerførst er det nødvendigt at tale om vigtigheden i det at have respekt for hinanden i dette arbejde. Det kan være nyt og for nogle lidt grænseoverskridende at spille teater. Derfor er det vigtigt, at man er trygge ved hinanden. Når nogle står på scenen, skal der være ro og koncentration fra "publikums" side, og man gør ikke nar af hinanden. Husk, at det er okay at grine med hinanden, men ikke af hinanden.

2

Find ud af, hvilke emner der interesserer jer. Hvad har du lyst til at fortælle om? Er der noget, du er vred over? glad over? Det kan være emner som mobning, racisme, kærlighed, fordomme, flugt, krig, problemer med forældre, problemer med venner osv.

3

Lav en brainstorm i klassen, og skriv emnerne op på tavlen.

4

Inddel klassen i grupper. Hver gruppe vælger et emne fra tavlen.

09

Øvelse

-fortsat

Din egen fortælling

5

I skal nu lave en lille scene, som har rod i jeres egen virkelighed og noget, I selv har oplevet. Derfor er det vigtigt, at der kommer input og bud fra alle, mens I taler om emnet. Måske vælger I derefter at vise én persons oplevelse, eller I blander flere forskellige eksempler i scenen.

6

Improvisér jer nu frem, dvs. prøv jer frem, ved at spille situationen og komme med forskellige bud og forslag.

7

Gør det klart og præcist. Pas på med at ville fortælle for meget. Hav hellere fokus på én ting, hvor I kan vise flere detaljer fra situationen.

8

Tal med jeres eget sprog, og lad være med at skrive det ned som manuskript, så det bliver unaturligt. Lær i stedet jeres replikker "på stedet". Det er nemmere at omsætte liv til ord end at omsætte skrevne ord til liv!

Øvelse

-fortsat

Din egen fortælling

9

Få en skitse klar, og læg punkterne i scenen fast. Skriv evt. punkterne ned.

10

Gentag det mange gange, så I kan det.

11

Vis det for klassen.

12

Skab debat i klassen efter hver scene. Hvilke virkemidler i scenen var gode? Hvad har "publikum" at sige om emnet? Har I selv oplevet lignende situationer? Hvad kan vi lære, både personligt og på samfundsplan?

● YDERLIGERE INSPIRATION

Skoletjenesten Sjælland

Artillerivej 126, 5. sal
2300 København S
Tlf: 32 68 73 55

www.skoletjenesten.dk

Ringsted Gymnasium

Ahorn Allé 1B
4100 Ringsted

www.msg-gym.dk

Haslev Gymnasium og HF

Skolegade 31
4690 Haslev

www.msg-gym.dk

ZeBU: Zenekunst for børn og unge

Øresundsvej 4
2300 København S
Tlf: 38 77 38 88

www.zebu.nu

Dronen

Gammeltoftgade 19,
opgang 27,
1355 København K
Tlf: 22 48 60 83

www.dronen.kk.dk

Det Røde Rum v. Det Kongelige Teater

Sankt Annæ Plads 36
1250 København

Tlf: 33 69 69 69

www.kglteater.dk

Aaben Dans Roskilde

Rabalderstræde 10
4000 Roskilde
Tlf: 35 82 06 10

www.aabendans.dk

C:NTACT

Asgårdsvej 2
1811 Frederiksberg C
Tlf: 33 29 61 33

www.contact.dk

©2013 Skoletjenesten Sjælland og
Midtsjællands Gymnasium.

